

Per a la il·luminació dels plafons no caldrà adquirir focus extres, ja que la sala expositiva del Museu de la Memòria disposa d'un sistema de rails amb projectors adaptables a la col·locació dels diferents panells d'exhibició.

Com a suport, tant del text com de les imatges expositives, el Museu proporcionarà a cada grup 12 cartolines i 12 cartrons de mida DIN A3, quantitat que resulta un total de 72 unitats de cada tipus.

Els alumnes s'encarregaran de confeccionar el disseny, la maquetació, la producció i la impressió dels texts i les imatges de desitgin per a la mostra dels seus treballs.

A l'hora de dur a terme el muntatge expositiu, comptaran amb l'ajuda d'un monitor del Museu de la Memòria.

Un cop finalitzi l'activitat, els panells de reixa metàl·lica amb suport de rodes i els corresponents accessoris seran dipositats al magatzem del Museu de la Memòria, on restaran fins a la següent edició del Cicle Audiovisual.

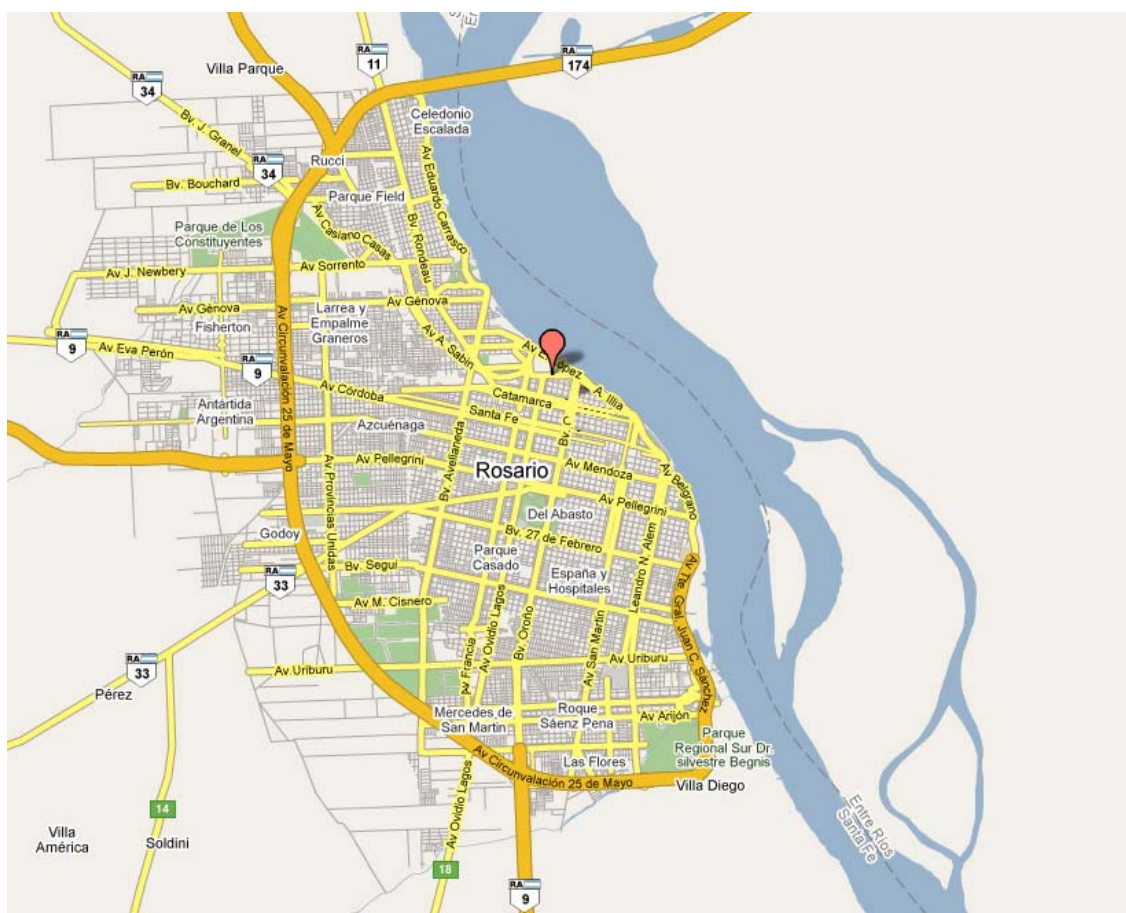
6. RECINTES I ESPAIS

6.1. Ubicació i descripció dels espais: edifici i sala expositiva del Museu

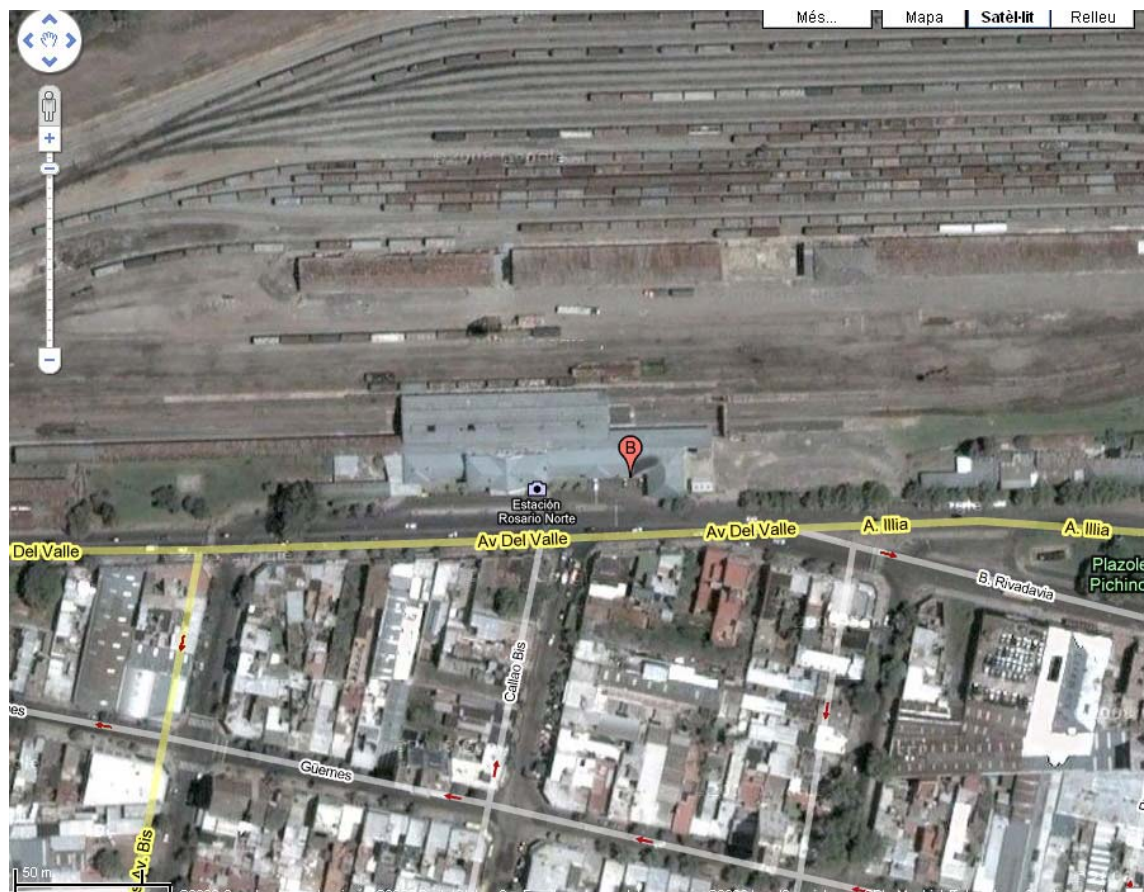
L'edifici que serà emprat per a la realització del projecte patrimonial “Veure i Aprender” serà el Museu de la Memòria de Rosario.

Les diferents activitats es duran a terme a la sala expositiva d'aquest recinte: en primer lloc, la projecció del cicle audiovisual “Veure i Aprender” i el debat posterior; en segon lloc, l'exhibició dels projectes audiovisuals dels alumnes; i en darrer terme, les exposicions sobre el procés del “making off” dels treballs dels alumnes.

El Museu de la Memòria s'ubica al recinte de l'antiga estació de ferrocarril Rosario Nord (entre Avinguda Aristóbulo del Valle i Callao), on comparteix espai amb la Secretaria de Cultura i Educació de la Municipalitat de Rosario.

Ubicació en plànol del Museu de la Memòria de Rosario

Vista aèria de la ubicació del Museu de la Memòria de Rosario

Façana del Museu de la Memòria de Rosario (Estació Rosario Nord)

L'edifici compta amb un hall d'entrada, on s'hi troba un mostrador d'informació. A partir d'aquest punt s'accedeix a un passadís on s'ubiquen les oficines de la Secretaria de Cultura i Educació de la Municipalitat de Rosario. Alhora el mateix passadís condueix a l'entrada de l'àrea principal del Museu.

La sala expositiva del Museu de la Memòria és un espai ampli i diàfan, sense envans ni columnes que retallin l'àrea disponible per al seu ús.

També compta amb una bona il·luminació, gràcies al destacat nombre d'obertures a l'exterior de què disposa (1 porta lateral i 6 finestrals: 4 a una banda de la sala i 2 a l'altra).

Aquest habitacle ja ha estat utilitzat pel desenvolupament de cicles audiovisuals, com l'esmentat "Ver para saber" realitzat en col·laboració amb el Centre Audiovisual de Rosario durant 3 edicions consecutives (2007-2009), fet que demostra la seva adequació per a activitats d'aquest tipus.

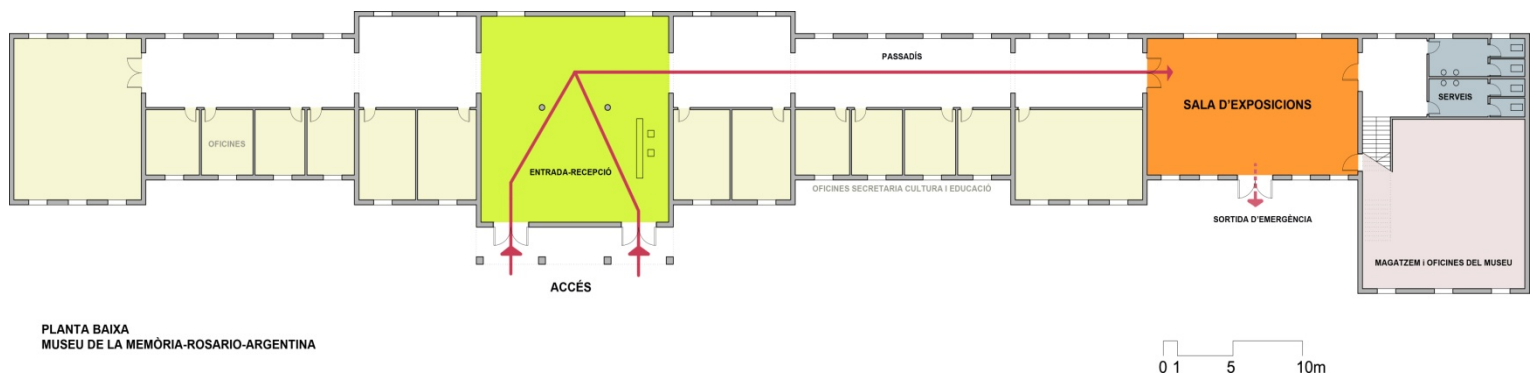
La seva capacitat arriba a les 100 persones, quantitat que resol amb escreix les previsions d'assistents contemplades al projecte, les quals es comptabilitzen en uns 90 participants, aproximadament, en cada sessió.

Travessant la porta de l'extrem sud de la sala s'arriba a unes escales que condueixen al pis superior de l'edifici, on s'ubica l'oficina de direcció i les dependències administratives del Museu, que inclouen els Departaments d'Educació, Investigació, Administració, Biblioteca i Videoteca. En aquest mateix àmbit també s'hi troba l'oficina de la Secretaria de Drets Humans. Aquest servei municipal depèn del Ministeri de Justícia, Seguretat i Drets Humans; i s'emmarca dins la política de drets humans de la Presidència de la Nació, per la qual s'instal·len diverses delegacions d'aquesta Secretaria a les províncies del país.

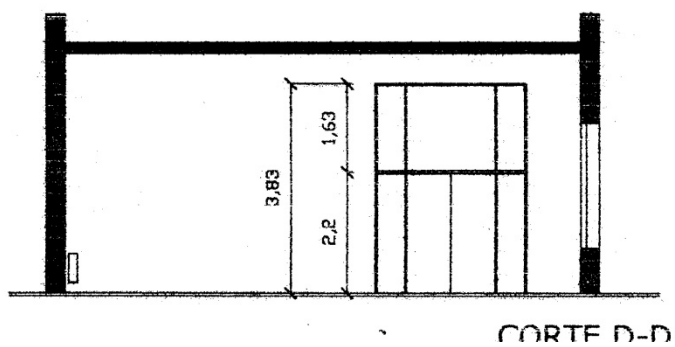
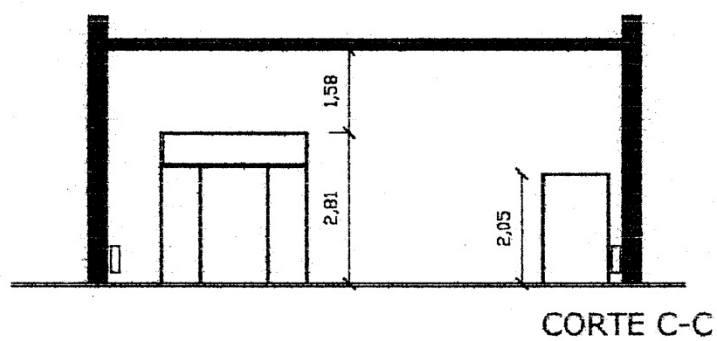
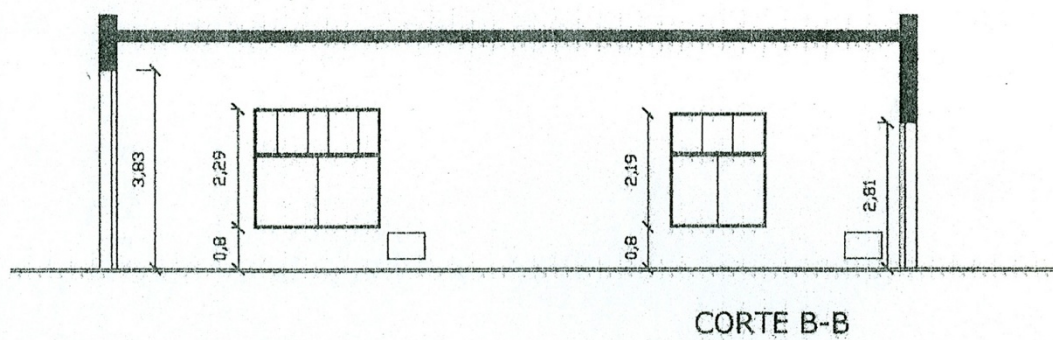
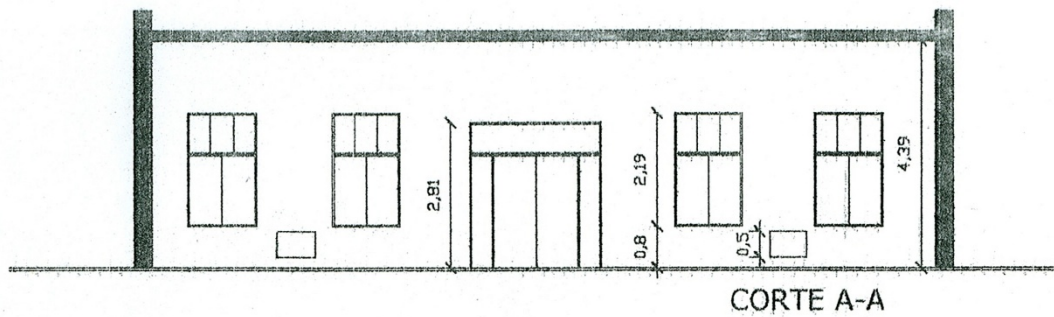
6.2. Plànols de l'edifici i sala expositiva del Museu

Planta de l'edifici del Museu de la Memòria de Rosario

Plànol de circulacions, accessos i usos

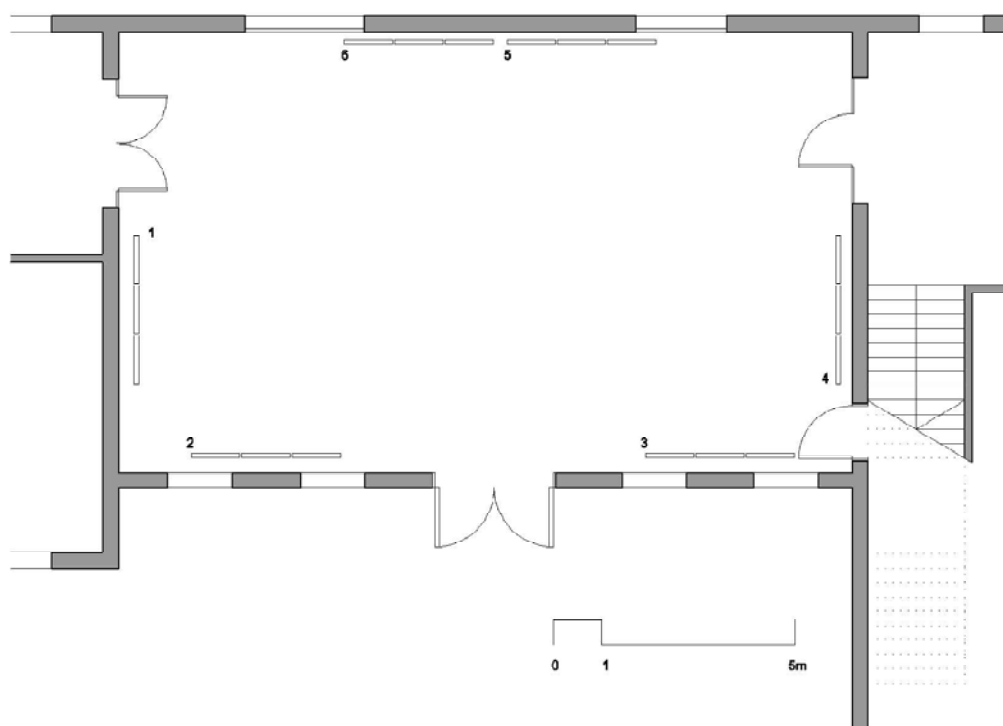
Alçats de la sala expositiva del Museu de la Memòria

Planta de la sala expositiva del Museu de la Memòria:

Espai previst per a la mostra dels alumnes

El recorregut es realitzaria seguint l'ordre numèric que s'indica al plànol

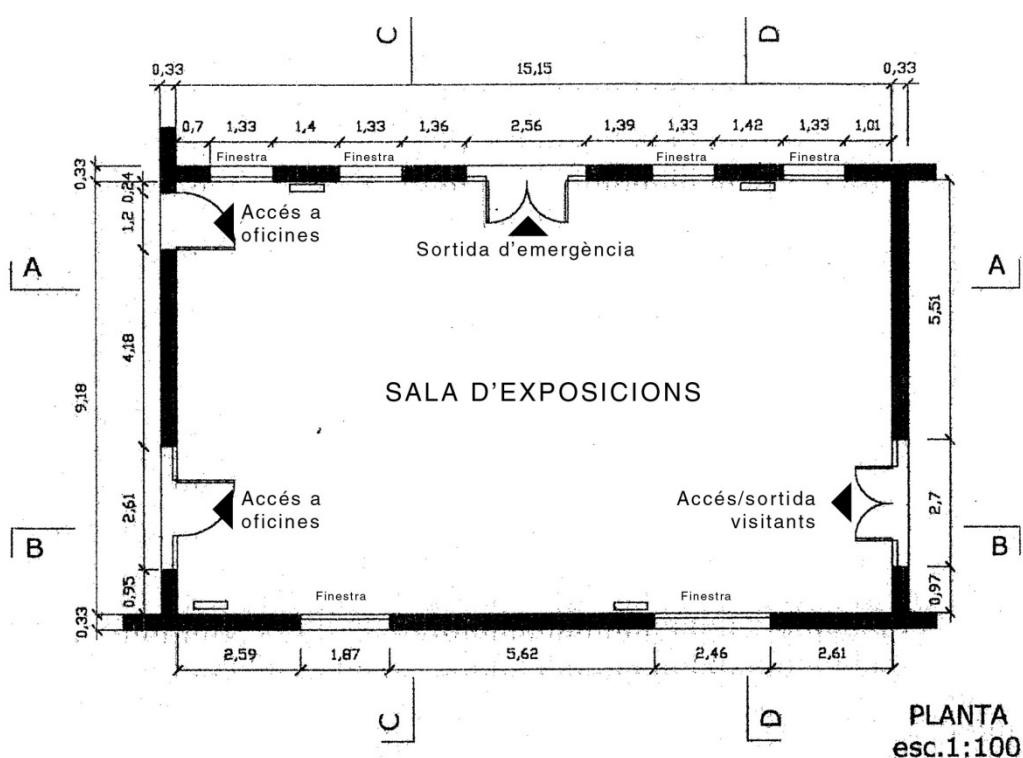

6.3. Condicions de seguretat

La sala expositiva del Museu de la Memòria compta amb una sortida d'emergència. Aquesta obertura no s'utilitza com a lloc de trànsit habitual, no serveix per accedir al Museu. L'entrada principal al recinte és la que condueix al hall en primer lloc, i seguint el recorregut normal, a la sala expositiva.

6.4. Distribució dels espais i accessos

La sala expositiva del Museu de la Memòria compta amb una porta d'accés. Aquesta mateixa obertura també funciona com a sortida dels visitants.

A banda, a la sala d'exhibicions, s'hi troba una porta que dóna a l'exterior, tot i que resta tancada, sense ser transitable. Aquesta és la que funciona com a sortida d'emergència, esmentada anteriorment.

A més a més, apareixen 2 altres portes, una a cada cantonada al final de la sala, les quals es reserven per a ús del personal del Museu, ja que donen accés a les oficines administratives del mateix.

Per últim, existeixen altres obertures a la sala expositiva, en aquest cas es tracta d'una sèrie de 6 finestres, que es distribueixen de manera desigual a costat i costat: 2 a la banda dreta i 4 al lateral esquerre.

Aquestes finestres disposen d'un sistema de tancament amb persianes per tal de reduir la intensitat lumínica a l'hora de dur a terme determinat tipus d'activitats, com és el cas dels cicles audiovisuals.

7. DIFUSIÓ

7.1. Publicacions previstes

Dins les publicacions previstes en l'àmbit de la difusió seran fonamentals els tríptics amb la informació bàsica sobre el Cicle Audiovisual “Veure i Aprendre” (ubicació, dates, horaris, programació) i les corresponents activitats didàctiques complementàries (projectes audiovisuals sobre la temàtica del cicle i exposicions dels treballs a realitzar pels alumnes).

Aquestes publicacions seran distribuïdes al professorat de les 190 escoles amb nivell polimodal de la ciutat, per tal que puguin assabentar-se de l'activitat i fer la corresponent reserva en cas que els resulti d'interès.

Els tríptics també es repartiran entre els museus de Rosario, per ser freqüentment visitats pels col·legis de la localitat. Cada museu comptarà amb 100 exemplars d'aquests tríptics. Tenint en compte que a la ciutat existeixen 13 museus (6 Municipals, 2 Provincials i 5 Privats), això dóna un total de 1.300 còpies.

Per a realitzar aquesta distribució, el Museu recorrerà a la contractació d'una empresa especialitzada. Tanmateix, el tríptic també es farà arribar tant a museus com a escoles via e-mail.

Aquest material, per últim, es proporcionarà als alumnes assistents al cicle, a l'entrada del recinte, per a què disposin de les dades més rellevants sobre l'activitat programada. Amb això s'hauran de comptabilitzar 200 exemplars més (100 al torn de matí i 100 al de tarda). També es comptarà amb la publicació de cartells, que es penjaran a les escoles de secundària i museus de la ciutat per tal de difondre l'activitat. La quantitat d'exemplars serà d'uns 250, que seran distribuïts per part de la mateixa empresa especialitzada que es contracti pel repartiment dels tríptics als museus i escoles de la ciutat.

TRÍPTIC

UBICACIÓ: Aristóbulo del Valle 1111.
Ex Estació Rosario Nord

CONTACTE: Tel. 4804511/Int 231-164
museomemoria@rosario.gov.ar

INSCRIPCIONS: www.rosario.gov.ar

DATES:

Cicle Audiovisual:
31 de març
matí de 10 h a 14 h
tarda de 16 h a 20 h

Activitat mes d'abril
"La teva mirada vers la memòria"

Activitat mes de maig
"Darrere l'objectiu"

ORGANITZEN:

MUNICIPALIDAD DE ROSARIO
Departamento de Cultura y Recreación

Cicle
audiovisual

VEURE I

APRENDRE:

Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

INTRODUCCIÓ

El Museu de la Memòria de Rosario presenta als centres educatius de secundària de la ciutat, en col·laboració amb el Centre Audiovisual de Rosario, el Cicle Audiovisual "Veure i Aprendre: Una mirada jove a la memòria".

L'activitat es proposa aprofitar l'alumnat de nivell primari al període de la darrera dictadura argentina i reflexionar sobre temàtiques com la memòria històrica i els drets humans, mitjançant el llenguatge audiovisual.

El cicle és programat pel 31 de març, en 2 torns: matí (de 10h a 14h) i tarda (de 16h a 20h). En ell es mostraran diversos films, tant de tipus documental com de ficció, que contenen els seus arguments en les històries de fills i filles de persones que foren detingudes/desaparegudes pel règim militar.

A més a més, la iniciativa educativa proposa un seguit d'activitats didàctiques que l'alumnat realitzarà en els següents mesos (abril i maig), per tal de reforçar l'assimilament dels continguts tractats.

"I tu, què en penses?" és la primera, la qual es desenvoluparà amb posterioritat, a l'aula, consistint en la resposta dels alumnes a un qüestionari per demostrar la comprensió dels films visualitzats.

"La teva mirada vers el passat", la segona d'elles, es durà a terme durant l'abril i consistirà en la reinterpretació, per part dels estudiants, dels films analitzats en el cicle i de la seva temàtica, tot elaborant els seus propis projectes audiovisuals.

La tercera, "Darrere l'objectiu", el seu torn, es realitzarà durant el maig i tractarà de la mostra expositiva de tot el procés de "making off" dels projectes audiovisuals dels alumnes.

Amb aquesta experiència, el Museu de la Memòria i el Centre Audiovisual de Rosario busquen la participació i motivació dels participants, a través d'un tema que els involucra i els conscienci, i d'una activitat que els converteix en agents actius de la construcció de pròpia memòria històrica.

Museu de la Memòria de Rosario, 2009

PROGRAMACIÓ

"HIJOS DE LA HISTORIA"
de Roberto Leonardo,
1998, 12 min, documental,
Argentina.

"RAZÓN DE LA MEMORIA"
de Gernot Lercher,
1995, 45 min, documental,
Argentina.

"VICTORIA"
d'Adrián Jaime,
2008, 90 min, documental,
Argentina.

"TATIANA SFILIGOY"
de Miguel Colón,
2007, 59 min, ficció,
Argentina.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

1- "I TU, QUÈ EN PENSES?"

Els alumnes respondran, posteriorment a l'aula, a una sèrie de qüestions sobre la comprensió dels films visualitzats al cicle i se'ls proposarà altres activitats d'opinió i creació personal.

2- "LA TEVA MIRADA VERS EL PASSAT"

Elaboració dels propis projectes audiovisuals per part dels estudiants, basant-se en la temàtica tractada al cicle. L'activitat es realitzarà durant el mes d'abril, programant una projecció comuna a finals del mateix.

3- "DARRERE L'OBJECTIU"

Tasca museològica i museogràfica dels participants que hauran d'exposar el procés de "making off" dels seus curmetratges al Museu de la Memòria de Rosario durant el mes de maig.

CARTELL

Cicle
audiovisual

VEURE I

APRENDRE:

Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

En la tasca de difusió, també es recorrerà al Butlletí del Museu (electrònic) on es farà referència al Cicle Audiovisual “Veure i Aprendre”: el lloc, la data de realització i les franges horàries fixades; els diferents curtmetratges que seran projectats, amb una fitxa tècnica i un breu resum argumental; així com les activitats didàctiques que posteriorment duran a terme els alumnes, tant els projectes audiovisuals inspirats en el cicle com l'exposició dels treballs realitzats.

Aquesta publicació es distribuirà per correu electrònic a tots els museus i a totes les escoles amb nivell polimodal de la demarcació, com un mitjà informatiu i de difusió complet i eficaç.

El Butlletí del Museu de la Memòria es distribueix aproximadament a 5.000 correus electrònics. La persona encarregada de la seva gestió és Sol Dorigo, pertanyent a l'àrea d'Educació; mentre tots els departaments intervenen en la seva estructuració i distribució.

En el N° 0 del Butlletí, el Museu fixà els apartats i continguts que palesaria aquest mitjà comunicatiu:

AGENDA

El Museu de la Memòria informa sobre les properes exhibicions programades. En aquest número concret, convidava a participar de l'obertura de la mostra “De les Emocions a les Paraules”, de l'artista plàstica Rosa Acosta (Buenos Aires). L'exposició, que reunia aproximadament unes 30 fotografies, intentava polemitzar sobre l'ús de les paraules per explicar situacions d'abús de poder.

TEMPS PRESENT

En aquesta secció, el Museu de la Memòria exposa, davant els lectors, les seves posicions polítiques sobre determinades problemàtiques que sorgeixin a l'agenda, tant local, com nacional i internacional; prenent, seleccionant un fet o esdeveniment i posicionant-se a partir d'aquí.

EN XARXA

En aquest apartat apareixen dades i informació rellevant d'altres organismes o institucions centrats en el tema de la memòria. La prioritat d'aquest apartat són les divulgacions científiques, les investigacions acadèmiques, els informes institucionals i la difusió d'activitats. La idea és donar a conèixer i enfortir les xarxes existents i vincles institucionals.

LLETRA VIVA

Dins d'aquest àmbit s'inclouen ressenyes de publicacions varies, tant de revistes, com de llibres i/o articles d'internet. És un espai que es presenta com a òptim per donar visibilitat a la biblioteca del museu, a través de la difusió i publicitat dels seus títols. També es dona informació anticipada de les publicacions que es troben pròximes a aparèixer en el mercat, establint contactes amb les editorials.

NOTÍCIES DEL PASSAT

Aquest espai és ideal per recuperar la història recent, mitjançant la presentació de textos que remetin a les dates i/o esdeveniments més importants del passat proper relacionat amb la memòria. S'hi han presentat fets com el Judici a les Junes o l'aparició del primer net usurpat pels repressors del règim militar.

AMB ELS ULLS OBERTS

Aquesta secció conté ressenyes de pel·lícules, tant disponibles en el cable o la TV oberta, com les estrenades a la cartellera de cine local. A més, apareixen pel·lícules, documentals i/o realitzacions audiovisuals, disponibles a vídeo clubs locals, a biblioteques i al Centre Audiovisual de Rosario.

DAVANT LA LLEI

S'hi inclouen tots els fets de rellevància relacionats amb l'obertura dels judicis als repressors a la província de Santa Fe específicament.

Tanmateix, apareixen també notícies o esdeveniments destacats dels judicis realitzats a d'altres províncies. La principal font d'informació és la premsa, els expedients judicials i els testimonis de familiars.

LA LLENGUA ABSOLTA

S'hi fan presents cites textuais de persones i personatges destacats per la seva tasca en el tema de la memòria. Per mantenir actualitzada aquesta secció, es posseeix d'un registre d'opinions d'experts en la matèria que hagin estat publicades, o bé, se citen directament dites, reflexions i/o altres comentaris d'escriptors i investigadors.

PERFILS

Conté una petita ressenya de persones o personals lligats al món de la recuperació de la memòria, o bé, s'hi recorda el perfil dels repressors, d'acord a l'edició del número determinat.

7.2. Activitats programades

Dins de la tasca de difusió caldria posar èmfasi en la informació a les escoles mitjançant diverses eines: com la correspondència electrònica (trametent tríptics sobre les activitats didàctiques del Museu); xerrades explicatives a càrrec de personal del Museu sobre l'orientació pedagògica i l'oferta didàctica de la institució per tal d'atraure l'atenció del professorat; o bé l'edició d'un vídeo informatiu on es palesi en què consisteix la programació didàctica de la institució, amb la mostra d'exemples d'activitats realitzades en anteriors cursos.

Pel que fa a la correspondència, es trametrà per via mail un tríptic sobre el cicle audiovisual "Veure i Aprendre" a cadascuna de les 190 escoles de nivell polimodal de Rosario.

Les escoles que es mostrin interessades en l'activitat s'adreçaran a la pàgina web del Museu per omplir el formulari d'inscripció corresponent.

**Cicle
audiovisual**

**VEURE I
APRENDRE:**

Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

FORMULARI D'INSCRIPCIÓ

CENTRE EDUCATIU/ESCOLA

ADREÇA

TELÈFON

E-MAIL

Núm. D'ALUMNES ASSISTENTS

TUTOR/RESPONSABLE

TELÈFON PARTICULAR

E-MAIL

També podran contactar, mitjançant correu electrònic, o bé trucant per telèfon, fent palesa la mateixa informació (nom de l'escola; adreça; telèfon; e-mail; nom del responsable; quantitat d'alumnes assistents).

En referència a les xerrades explicatives, aquestes versaran sobre l'orientació pedagògica i l'oferta didàctica de la institució, concretant en l'activitat del cicle audiovisual "Veure i Aprendre". Un parell d'integrants del Departament d'Educació del Museu es repartiran les escoles per dur a terme aquesta dissertació. La divulgació es realitzarà en diferents fases fins a cobrir la totalitat de les escoles existents a la ciutat. El procediment serà el següent: durant el primer mes de cada trimestre es realitzarà aquesta tasca divulgativa a 30 escoles durant 2 cursos, per poder atansar al final les 190 escoles totals.

Aquestes xerrades seran acompanyades pel visionat d'un dels vídeos disponibles a la Videoteca del Museu sobre alguna de les iniciatives realitzades pel Departament Educatiu, com per exemple les anteriors edicions del cicle audiovisual "Ver para saber" (2007-2009).

7.3. Esdeveniments organitzats

Per tal de difondre el cicle audiovisual “Veure i Aprendre”, el Museu de la Memòria escollirà un dels treballs expositius de cada escola participant per a formar una exhibició conjunta, que anirà recorrent els centres educatius de secundària de la ciutat que es manifestin interessats.

Aquesta mostra es durà a terme durant el següent mes a les exposicions realitzades al Museu de la Memòria, romanent una setmana a cada escola. El sistema expositiu i el material de suport serà el mateix emprat a les mostres realitzades anteriorment al Museu de la Memòria: 3 plafons per grup per mostrar el procés de “making off” del projecte audiovisual. Pel transport dels objectes, es recorrerà a una empresa especialitzada i pel muntatge, hi prendrà part 1 monitor del Museu de la Memòria.

7.4. D'altres elements per a la presència social de la institució

Un sistema per intensificar la presència social de la institució seria la difusió de l'activitat als mitjans de comunicació locals: premsa i publicacions de diversos tipus (diaris, revistes, butlletins), ràdio i televisió, per a què se'n fessin ressò de l'activitat i la donessin a conèixer a la població.

Per a aquest fi es convocarà una roda de premsa pels mitjans de comunicació locals, als quals es proporcionarà un dossier de premsa on es recollirà la informació principal de l'activitat. La previsió contemplarà l'edició de 50 exemplars. Aquesta publicació també serà enviada per correu electrònic als mateixos agents de comunicació.

D'aquesta manera, es multiplicarà la publicitat del cicle audiovisual "Veure i Aprendre" i es proporcionarà a la població la informació fonamental i sintetitzada relacionada.

El personal encarregat de contactar amb els mitjans de comunicació locals serà el Departament d'Educació del Museu, convocant-los a la roda de premsa i fent-los arribar el dossier de premsa i el tríptic de l'activitat mitjançant correu electrònic.

Alhora, un altre mitjà que servirà per a la difusió de l'activitat consistirà en la publicació del tríptic i d'informació relacionada a la pàgina web del Museu de la Memòria de Rosario per part del personal del Departament d'Educació.

Aquest mateix s'encarregarà de posar-se en contacte amb altres institucions vinculades (com per exemple, altres museus de la ciutat, o bé organismes i col·lectius relacionats amb la defensa dels drets humans i la preservació de la memòria històrica), enviant-los el tríptic de l'activitat mitjançant correu electrònic, per tal de publicar a les respectives pàgines web informació sobre el cicle "Veure i Aprendre", amb l'objectiu d'ampliar el ressò comunicatiu de l'activitat.

Per últim, en aquest aspecte, cal aclarir que el Museu de la Memòria no disposa d'un departament de premsa que s'ocupi específicament de la difusió de les activitats. Les persones encarregades de l'activitat són les mateixes que passen la informació per tal de ser publicada. No obstant, també el Departament de Premsa de la Secretaria de Cultura contribueix a la difusió, a instàncies de la Direcció del Museu.

DOSSIER PREMSA

Cicle
audiovisual

VEURE I

APRENDRE:

Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

INTRODUCCIÓ

El Museu de la Memòria de Rosario presenta al centres educatius de secundària de la ciutat, en col·laboració amb el Centre Audiovisual de Rosario, el Cicle Audiovisual "Veure i Aprendre: Una mirada jove a la memòria".

L'activitat es proposa apropar l'alumnat de nivell polimodal al període de la darrera dictadura argentina i reflexionar sobre temàtiques com la memòria històrica i els drets humans, mitjançant el llenguatge audiovisual.

El Cicle Audiovisual és programat pel 31 de març, en 2 torns: matí (de 10h a 14h) i tarda (de 16h a 20h). En ell es mostraran diversos films, tant de tipus documental com de ficció,

que centren els seus arguments en les històries de fills i filles de persones que foren detingudes/desaparegudes pel règim militar.

A més a més, la iniciativa educativa proposa un seguit d'activitats didàctiques que l'alumnat realitzarà en els següents mesos (abril i maig), per tal de reforçar l'assoliment dels continguts tractats.

Amb aquesta experiència, el Museu de la Memòria i el Centre Audiovisual de Rosario cerquen la participació i motivació dels participants, a través d'un tema que els involucri i els conscienciï, i d'una activitat que els converteixi en agents actius de la construcció de la pròpia memòria històrica.

Museu de la Memòria de Rosario, 2009

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER PREMSA

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

1 **"HIJOS DE LA HISTORIA"**
de Roberto Leonardo,
1998, 12 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Es tracta d'un breu reportatge sobre l'agrupació H.I.J.O.S. ("Hijos e Hijas por la Identidad y la Justicia, contra el Olvido y el Silencio"), la qual és integrada per fills de desapareguts, assassinats, exiliats i presos polítics durant l'aplicació del terrorisme d'Estat a Argentina i la resta de Llatinoamèrica. Entre les seves proclames destaca el càstig als assassins de l'aparell repressiu i la reivindicació de la lluita revolucionària dels seus pares i companys. En aquest documental, fan acte de presència alguns dels seus membres, que expliquen les motivacions del seu grup i manifesten la seva postura crítica vers la situació política i social actual argentina.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER PREMSA

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

2

"RAZÓN DE LA MEMORIA"

de Gernos Lercher,
1995, 45 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Compta amb 2 parts, la primera conté el testimoni de diversos integrants de l'associació H.I.J.O.S. ("Hijos por la Identidad y la Justicia, contra el Olvido y el Silencio"); la segona part palesa la fundació del col·lectiu H.I.J.O.S., on les diferents veus que intervenen parlen de temes com la reconstrucció de la identitat i de la història; la memòria i la justícia. Tot fent referència a formes creatives d'acció i expressant la seva negativa a ser utilitzats políticament.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER PREMSA

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

3

"VICTORIA"

d'Adrián Jaime,
2008, 90 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Explica la vida de Victoria Donda Pérez, un dels primers nadons nascuts en captiveri dins l'Escola de Mecànica de l'Armada, ex centre clandestí de detenció. La història arrenca des de la infantesa, travessant pràcticament el segle XX, fins finalitzar amb una mirada crítica a la globalització del capitalisme. 30 anys després, Victoria coneix la seva verdadera història i construeix un retrat documental de la seva família on conviuen fins el present, víctimes i repressors. En el relat, la protagonista va recorrent diferents espais i viu trobades significatives i simbòliques. Per exemple: visita La Perla, ex centre de detenció, en el 31 aniversari del cop d'estat; a Buenos Aires s'entrevista amb les "Abuelas de Plaza de Mayo"; a la Església de Santa Cruz assisteix al tercer aniversari de les "Madres de Plaza de Mayo"; viatja a Canadà per trobar-se amb la seva àvia i oncles materns; a Santa Fe s'entrevista amb una cosina de la seva mare; a Entre Ríos i al Liceu Naval de la Plata es troba amb antics amics i companys del seu pare; per últim, el documental finalitza amb el primer retorn de Victoria a la ESMA (Escola de Mecànica de l'Armada). El film, en definitiva, intenta aportar a la recerca de més de 400 infants, avui adults, que havent nascut en captiveri, foren privats de la seva autèntica identitat des de la darrera dictadura militar argentina.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER PREMSA

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

4

"TATIANA SFILIGOY"

de Miguel Colón,
2007, 59 min, ficció,
Argentina.

Sinopsi: Narra el cas de Tatiana Ruarte Britos i la seva germana Laura, 2 de les primeres netes recuperades per les "Abuelas de Plaza de Mayo" l'any 1980, amb la dictadura militar encara vigent. Els pares de Tatiana i Laura, i el segon espòs de la mare, foren segrestats l'any 1977, el primer a Córdoba i els altres 2 a Villa Ballester. Mentre fugia d'un grup de tasques, la mare deixà Tatiana i Laura (un nadó de pocs mesos) en una plaça, on foren trobades per la policia, qui les separà i les entregà a una llar per a infants orfes i a la Casa Bressol.

Temps després foren adoptades legalment per un matrimoni que desconeixia la seva situació de filles de desapareguts, fins que l'any 1980, la recerca de les àvies donà resultats, malgrat el silenci dels jutges còmplices. Els pares biològics romanen desapareguts, mentre Tatiana i Laura mantenen una bona relació amb els seus pares adoptius, que col·laboraren des del primer moment amb les àvies i les nenes.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

1

"I TU, QUÈ EN PENSES?"

La primera activitat es desenvoluparà amb posterioritat, a l'aula, consistint en la resposta dels alumnes a un qüestionari relacionat amb el cicle, per demostrar la comprensió dels films visualitzats. Talment, se'ls proposa la resolució d'un seguit d'exercicis d'opinió i creació personal.

Els eixos de reflexió són:

- Recuperació de la memòria
- Construcció de la identitat
- Coneixement del passat
- Violacions dels drets humans

Les activitats proposades tenen per objectiu:

- Analitzar la fundació de l'organització H.I.J.O.S. Distingir la diversitat de veus presents i assenyalar els objectius comuns.
- Opinar sobre l'eficàcia en la transmissió del missatge tant en ficció com en documental, comparant ambdós casos per trobar similituds i diferències.
- Estudiar els elements emprats en la construcció del relat.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

2

"LA TEVA MIRADA VERS ELS PASSAT"

La segona activitat serà planificada per dur a terme durant el segon mes del trimestre (abril). Aquesta consistirà en la reinterpretació, per part dels estudiants, dels films analitzats en el cicle i de la seva temàtica, tot elaborant els seus propis projectes audiovisuals.

Els alumnes es dividiran en grups de 5 a 6 persones i hauran d'escollir un d'aquests 4 temes per elaborar el seu curtmetratge:

- Retratar i explicar un lloc-memòria de Rosario on es desenvolupés algun fet relacionat amb la pràctica repressiva de la dictadura.
- Recuperar els testimonis de fills de detinguts desapareguts de la ciutat trobant-se amb ells i entrevistant-los.
- Recopilar les veus i l'experiència dels propis pares o altres familiars sobre l'època del règim militar.
- Extrapolar la situació argentina durant la dictadura a un altre país, opció que comporta una important tasca d'investigació i recerca.

Després d'escollir el tema, cada grup s'encarregarà de redactar el guió de l'audiovisual, basant-se en l'assumpte que desitgin explicar i el missatge que vulguin transmetre. Serà a continuació quan s'endegui la gravació del film. Per últim, el projecte es completarà amb l'edició i muntatge de les imatges enregistrades. La durada dels curtmetratges oscil·larà entre els 10 i 15 minuts.

Per a la seva realització, els alumnes disposaran de l'assessorament i consell per part d'un monitor del Centre Audiovisual de Rosario, qui els guiarà en les diferents fases d'elaboració del treball.

Com a cloenda, els audiovisuals seran projectats a la sala expositiva del Museu de la Memòria de Rosario, de manera oberta per a les escoles participants, amb l'objectiu d'intercanviar impressions i extreure conclusions comunes.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

3

"DARRERE L'OBJECTIU"

Durant el darrer mes del primer trimestre (maig), els alumnes prepararan la tercera activitat didàctica. Aquesta consistirà en exposar, de manera gràfica i visual, tot el procés de gravació, realització, edició i muntatge del propi film.

El material necessari pel muntatge expositiu consistirà en una sèrie de plafons mòbils i d'altres elements de suport que seran facilitats a cada escola per part del Museu de la Memòria de Rosario, entitat que també acollirà l'exhibició d'aquests treballs per a poder ser comparats i valorats.

La tasca dels alumnes es dividirà en 4 fases setmanals:

- La primera consistirà en elaborar el discurs museològic de l'exposició, és a dir, definir el guió dels continguts que es volen explicar. A

més, se seleccionaran les imatges que serviran per il·lustrar la narració.

- La segona se centrarà en la vessant museogràfica de l'exposició; el que vol dir, escollir els suports, els instruments i les eines de què se serviran per plasmar el tema desitjat.
- La tercera es destinarà a l'elaboració dels materials que integraran la mostra.
- La darrera obrirà els 5 torns setmanals destinats a l'exhibició dels treballs al Museu de la Memòria. Pel muntatge expositiu, cada grup comptarà amb 3 plafons que serviran per mostrar: el procés de guionatge; la gravació de les imatges; i el muntatge del film, respectivament.

Un monitor del Museu de la Memòria s'encarregarà d'assessorar els diferents grups en el procés d'elaboració expositiu i ajudar-los en el muntatge de les mostres.

8. DIDÀCTICA

8.1. Projecte didàctic del Museu de la Memòria

L'objectiu del Departament d'Educació és apropar el Museu a l'àmbit educatiu, tant formal com no formal. Ja que es tracta d'un espai ideal per a la promoció de valors democràtics, la construcció i reconstrucció de la Memòria Col·lectiva; resultant necessari que els alumnes es formin com a subjectes actius, promotors del canvi social.

La inquietud no és tan sols transmetre, sinó també intercanviar opinions, (moltes vegades contraposades); propiciar la construcció de postures crítiques i personals, mitjançant activitats lúdiques i de reflexió, escoltant les inquietuds i les necessitats tant dels docents com del jovent actual.

A cada activitat es cerca incorporar la reflexió, el diàleg, la participació, la solidaritat; així com també el protagonisme històric de cadascú, el respecte vers les idees de l'altre, i l'exercici i vigència dels drets humans, des d'una visió integradora dels mateixos.

Pel que fa a les problemàtiques que es presenten i les diferents maneres d'abordar-les a través de les estratègies de transmissió, es pot afirmar que aquestes han estat múltiples i variades al llarg dels més de 7 anys d'existència del Museu.

No obstant, així han pogut reformular constantment les seves activitats, enriquint-les, incorporant llenguatges diversos i ampliant els eixos temàtics de transmissió.

Dins el projecte didàctic de la institució, destaquen les visites guiades destinades a contingents escolars, els quals es poden apropar durant tot l'any al Museu per veure les seves exposicions.

La guia per a escoles fonamentalment consisteix en una xerrada entre els docents, els alumnes i els coordinadors sobre la dinàmica de treball que realitza el Museu i els seus objectius; sobre la mostra exhibida en el moment de la visita; i, en darrer lloc, sobre la recent dictadura militar argentina, en base a textos breus i imatges de l'època. Al finalitzar la visita s'entrega material didàctic a l'alumnat per poder continuar treballant a l'aula.

Cal assenyalar que les mostres van canviant cada 2 mesos aproximadament i que cada una possibilita encarar la xerrada i tractar el passat recent argentí de manera diferent.

Hi ha hagut mostres com la titulada "El cielo por asalto. 40 años de rebeliones", que són anteriors (o posteriors) a la darrera dictadura militar. És aleshores quan es planteja la qüestió sobre de quina manera es pot relacionar l'exposició amb el període central que tracta el Museu.

En el cas mencionat, la forma com estava disposada, els seus espais, la idea de mapes i llocs, conferia la possibilitat d'explorar junt als nois i noies el context mundial que envoltava els fets que marcaren decisivament la dècada dels 70; les diferents maneres de manifestar-se, d'unir-se per reclamar i la repressió de la dictadura del moment.

Aquesta mostra posseïa un desplegament que permetia anar i tornar en el temps, ja fos a partir d'un objecte, d'una imatge, de la representació d'un grafiti o d'un pamflet. "El cielo por asalto", en definitiva, mostrava els somnis i les utopies que donaren origen a tota una generació amb valors, lluitadora i compromesa, que fou brutalment reprimida.

Normalment, els docents han expressat la seva sorpresa al trobar un tipus de mostra diferent a la que esperaven, fent al·lusió a fotografies de centres clandestins, de les juntes militars que governaren el país, àdhuc d'elements de tortura.

Pels educadors és gratificant veure com aquests docents marxen del Museu contents i conformes amb la xerrada oferta, revertint la impressió que tenien a l'arribar, satisfets per l'interès i la participació dels seus alumnes.

Davant d'aquesta situació, s'anaren incorporant diferents materials didàctics, per acompanyar el recorregut de les visites guiades per la sala expositiva. Per exemple, s'afegiren una sèrie de fotografies de l'època, entre les quals apareixia: la primera junta militar; gairebé els mateixos protagonistes però durant el Judici a les Juntes; escenes quotidianes del període (ràtzies, operatius de segrest a la via pública); crema de llibres; Guerra de les Malvines; Mundial del '78; primeres marxas de "Madres" i "Abuelas de Plaza de Mayo"; i centres clandestins, entre d'altres.

Aquestes fotografies s'acompanyaren de la lectura i comentari de textos breus que ajudaren al tractament de les diverses dimensions del terrorisme d'Estat (militància dels joves fonamentalment; operatius i detencions clandestines; censura; exili; disciplina de la vida quotidiana; apropiació de menors; identitat).

Dins l'espai didàctic, també cal fer esment dels tallers educatius dirigits a alumnes de tots els nivells i modalitats. Aquestes activitats es conceben com un espai de reflexió sobre la importància de l'exercici de la Memòria, dels Drets Humans i de l'Educació en Valors. El que es pretén, en definitiva, és propiciar el debat intergeneracional, aportant elements que permetin enriquir la tasca pedagògica.

La modalitat de taller constitueix una pràctica capaç de generar espais i processos d'aprenentatge, on la construcció social de coneixements pot realitzar-se de manera solidària i democràtica. Implica, alhora, compartir i acceptar les diferents aportacions dels participants, contemplant les possibilitats de cadascú.

Els tallers es duen a terme segons els nivells educatius, en funció de les edats dels participants, considerant alhora les inquietuds del docent al seu càrrec.

En els nivells Inicial, EGB 1 i EGB 2, l'objectiu principal és promoure l'Educació en Valors, els coneixement sobre els Drets Humans, en general i sobre els Drets del Nen, en particular. La intenció és que els infants puguin reflexionar sobre la importància d'aquests drets com a elements necessaris per a la convivència i la construcció de lligams solidaris. Es treballa durant 2 jornades, a través d'activitats lúdiques, i també de reflexió i intercanvi.

Pel que fa als nivells EGB 3 i Polimodal, l'objectiu principal d'aquests tallers és construir una visió crítica de la darrera dictadura militar, a través del debat, el treball en comú i la reflexió. Així es cerca contribuir a la construcció d'una lectura reflexiva de la realitat social actual argentina. També es tracta de conscienciar al procés educatiu formal sobre la significació social del Museu de la Memòria, en particular i dels llocs de memòria, en general. La dinàmica en aquest cas és de treball en grups on s'inclou lectura i reflexió de textos, amb continguts més complexos.

Tant a les xerrades amb els contingents escolars, com als tallers que realitzen a les escoles (cada un d'acord al nivell educatiu), les educadores del Museu s'han trobat amb l'opinió, tant de docents com d'alumnes, referent a què en aquesta institució només s'oferia una versió de la història, i no s'explicaven les morts de militars i policies comeses per integrants de grups armats, subversius. Davant d'aquest plantejament les respostes es donen en nom de l'entitat Museu de la Memòria: aquesta institució treballa en relació a les causes i conseqüències de l'Estat autoritari, de les pràctiques comeses durant el terrorisme d'Estat, amb l'objectiu de reparar des d'una institució estatal els delictes que cometé el mateix Estat en un període anterior de la història del país, contra els mateixos ciutadans que l'integren i a qui deuria protegir.

En aquest punt convé aclarir que el Museu de la Memòria requereix com a condició acordar una base ideològica per poder treballar i participar en ell. En aquest sentit, es parla de la condemna al terrorisme d'Estat, amb el que això implica: la desaparició forçada de persones, la tortura, l'apropiació de menors. El terrorisme d'Estat com l'exercici criminal del poder suprem de l'Estat, sense estar sotmès a cap control, mitjançant un sistema organitzat i impulsat des de les seves estructures per aconseguir els seus fins.

D'altra banda, el Departament Educatiu del Museu organitza les Jornades de Formació Docent, destinades al professorat dels diferents nivells i modalitats, així com als estudiants de carreres afins.

Les Jornades es plantegen com un espai per aprofundir el coneixement dels participants sobre Drets Humans i Terrorisme d'Estat, i reflexionar al voltant de la transmissió del passat recent en l'espai escolar, tractant la construcció de la memòria col·lectiva i propiciant la tolerància, des de la vessant social i pedagògica.

Aquestes sessions formatives es fonamenten en eixos temàtics específics que varien anualment, pels quals es compta amb la presència d'especialistes i acadèmics destacats.

Recentment, el Ministeri d'Educació Ciència i Tecnologia de la Nació, el Ministeri d'Educació de la Província de Santa Fe i el Consell Municipal de Rosario van declarar-les d'interès educatiu.

Des del 2003 i fins el 2008 s'han realitzat 6 edicions:

VI Jornades (2008): "Todo un pasado por delante"

V Jornades (2007): "Siempre en el mismo hilo. Entre palabras, valores y experiencias"

IV Jornades (2006): "Las memorias. Los silencios. Las palabras"

III Jornades (2005): "Derechos Humanos: una construcción permanente. El desafío de enseñar"

II Jornades (2004): “Nuestro pasado, nuestro presente: la transmisión del pasado reciente como desafío educativo en las aulas”

I Jornades (2003): “Un pasado que no cesa: ¿Cómo transmitir la experiencia totalitaria a nuestros alumnos?”

Al llarg d'aquests anys, el Museu en general i el Departament d'Educació en particular, anaren ampliant les temàtiques que tractava com a resposta a les demandes dels visitants (públic general, docents, alumnes). D'aquesta manera, a les Jornades de Capacitació Docent s'anaren incorporant taules d'exposició sobre Drets Humans, Drets dels Nens, Educació en valors; sempre en relació a la transmissió de totes aquestes temàtiques a l'aula.

Una altra iniciativa didàctica són els cicles de vídeos per alumnes i docents, entre els quals destaca el Cicle Audiovisual “Ver para saber”, que es realitza des de 2 àrees, el Museu de la Memòria i el Centre Audiovisual de Rosario. El primer s'encarrega de la part històrica, mentre el segon s'ocupa de l'aspecte audiovisual, fent referència al muntatge, les eines i les tècniques dels curmetratges. L'activitat guiada és compartida entre ambdues institucions.

La temàtica es basa en les causes i conseqüències sobre un tema determinat de la dictadura, la memòria o els drets humans. Cada any es treballa des de diversos eixos per a la selecció del material audiovisual: tolerància, solidaritat, justícia, drets humans, dictadura i democràcia, contraposant la diferència entre els seus valors.

També s'ha tractat el tema de la “Identitat”, però no tan sols fent referència a la identitat dels infants apropiats i desapareguts durant la darrera dictadura, sinó també a la identitat familiar, social, la que s'hereta i es construeix, a la identitat com a dret constitucional.

Els gèneres escollits són també variats: dibuixos animats, documentals i ficció; ja que resulta interessant observar els diferents sistemes narratius. Els més reeixits són l'animació i la ficció, tanmateix, en aquests casos, els educadors/es han de fer una tasca més destacada d'interpretació.

Per dur a terme la selecció es valoren diversos factors: la representació de la temàtica; que siguin formats que no són accessibles normalment; que ofereixin una narrativa interessant; i que es puguin creuar diferents llenguatges (música i imatge, per exemple).

La durada dels curts ha de ser breu per captar l'atenció dels espectadors: de 4 a 5 minuts pels més petits, i de 20 a 30 minuts com a màxim, pels més grans.

També és important decidir l'ordre dels documentals. En el cas dels adolescents, es procura tancar amb quelcom provocatiu, que desperti idees i opinions, i generi debat i discussió.

Ahora, tenen en compte l'edat i l'origen dels participants, per tal de definir una programació específica per a cada nivell.

La selecció es realitza per edats, creant 3 grups: 9-11 anys; 12-14 anys; 15-17 anys. Ara bé, en la primera edició (2007), es comptà amb un grup de més petits, de 6 a 8 anys.

El cicle es desenvolupa durant 3 dies distribuïts al llarg de 3 setmanes consecutives, en 2 torns, de matí i tarda.

L'activitat s'inicia amb una introducció al tema i després, es projecten els curts, que acostumen a ser entre 4 i 5. A continuació, s'impulsa el debat entre els alumnes per tal de comentar els films visualitzats prèviament.

Les activitats didàctiques complementàries es realitzen amb posterioritat a l'escola; d'aquesta manera, es dona el camí per a què el professorat treballi la matèria a l'aula. Com a cloenda, s'exposen els treballs realitzats pels alumnes al Centre Audiovisual de Rosario.

El cicle es duu a terme al Museu de la Memòria, amb un aforament per a 100 persones. No obstant, s'organitza de manera que pugui ser itinerant. S'han realitzat 3 edicions consecutives des de la primera al 2007. Aquesta es fonamentà en la reflexió i el debat sobre la tolerància, la integració, l'amistat, el respecte i la solidaritat.

La intenció era incentivar l'interés per conèixer i indagar el passat recent del país. S'orientava a 4 nivells d'ensenyança: EGB 1, EGB 2, EGB 3 i Polimodal.

En la selecció dels audiovisuals es cercaren les obres de realitzadors locals i llatinoamericans que tractessin valors i conceptes fonamentals en la construcció de la identitat i la consolidació d'una ciutadania pluralista i democràtica.

Els objectius generals foren:

- Reflexionar sobre la història recent argentina, mitjançant el llenguatge audiovisual.
- Debatre sobre les causes i conseqüències de la darrera dictadura militar.
- Propiciar el diàleg i la reflexió en relació als Drets Humans, els Drets del Nen i l'Educació en Valors.

Pel que fa als objectius particulars, convé destacar:

- Construir espais de diàleg que afavorissin l'apropament al pensament de les joves generacions en relació al terrorisme d'Estat.
- Incorporar la temàtica de l'educació en valors a través dels diferents materials seleccionats.

- Treballar, reflexionar i debatre al voltant dels següents eixos: valors com l'amistat, la solidaritat i el respecte; temàtiques com la identitat, la memòria i el passat recent.
- Propiciar l'escolta i la tolerància.

Pel que fa al cicle audiovisual del present any 2009, la proposta temàtica finalment fou la tolerància, la diversitat i les llibertats democràtiques.

Fonamentalment, les activitats del Museu s'orienten vers infants, adolescents i joves; fent-se sempre present el dilema de la transmissió, el desafiament de com comunicar i apropar aquesta temàtica que els alumnes senten tan llunyana en el temps.

El Departament d'Educació creu necessari, en aquest sentit, reflexionar al voltant de la manera com es transmet la memòria, ja que pot generar efectes no desitjats (apatia, desconfiança, banalització). La repetició d'imatges terribles, per exemple, pot anular la capacitat de comprendre, des d'alguna racionalitat, aquests fets aberrants.

Conseqüentment, el Museu es planteja com comunicar pensaments i imatges als joves sense forçar perspectives, sense tractar-los com a éssers irresponsables sense ideals, incapaços de percebre intencionalitats, interessos i perspectives particulars; i com facilitar la presa de posició a partir d'una percepció àmplia de la problemàtica.

Tots els elements que configuren una activitat (textos, tríptics, targetes) es conceben especialment per a cada edat. Segons el tema en particular, es pensen els colors, la tipografia, la mida i el paper on s'imprimirà. Cada treball comporta etapes de diagramació de durada variable (hores, dies, setmanes) en les quals destaca, fonamentalment, la tasca en equip dels següents agents: Departament d'Educació; equip de disseny; passants de l'Escola de Ciències de l'Educació; així com de Psicologia, qui formula i reformula activitats adients per a cada edat.

Alhora s'hi compta l'aportació dels suggeriments i de la feina diària dels integrants dels altres Departaments del Museu.

És molt freqüent, d'altra banda, que els docents convoquin les educadores a les escoles o s'apropin al Museu, perquè encara troben dificultats per assolir un tractament regular a les escoles dels temes de memòria.

Es fa present, així, la necessitat de brindar a les noves generacions instruments i elements d'anàlisi que els resultin útils per pensar el passat recent i per a la percepció de futures realitats que els tocarà viure. Alhora, es fa palesa la necessitat de contribuir activament a la constitució de subjectes capaços d'analitzar determinades situacions i de constituir un discurs propi, en lloc d'adherir-se a discursos des dels quals se'ls interpel·li sense necessitat d'anàlisi.

D'aquesta manera, les activitats que s'organitzen des de l'àrea educativa tenen en compte tant els contextos socials als que pertanyen els joves destinataris de les mateixes; com les capacitats per a processar la informació rebuda. Aquesta capacitat apareix vinculada a les edats dels alumnes i els processos maduratiu relacionats: és a dir, no podran processar d'igual mode les contradiccions i conflictes socials implicats un infant de 9 anys i un adolescent de 15.

8.2. Previsió d'educadors professionals

Per a la realització del cicle audiovisual “Veure i Aprendre”, el Museu de la Memòria proporcionarà 2 monitors/es.

Un d'aquests professionals aniria destinat a encarregar-se de conduir la introducció i el debat posterior de la jornada del cicle audiovisual. L'altre tindria com a missió tutoritzar la preparació i instal·lació de l'exposició dels treballs dels alumnes.

Pel que fa al Centre Audiovisual de Rosario, aquest també podria proporcionar 2 educadors/es per a l'esmentada activitat.

El primer reforçaria el guiatge del cicle audiovisual, juntament amb el monitor/a previst pel Museu de la Memòria. El segon d'aquests professionals del CAR s'encarregaria d'assessorar els alumnes en la confecció dels propis projectes audiovisuals, resolent possibles dubtes i supervisant el desenvolupament dels diferents treballs.

Els 2 primers educadors esmentats d'ambdós institucions (CAR i Museu de la Memòria) conduirien l'exhibició dels audiovisuals elaborats pels alumnes a la sala expositiva del Museu de la Memòria.

8.3. Publicacions específiques

Per a la realització de les activitats didàctiques del cicle audiovisual “Veure i Aprendre” es proposa publicar un dossier, destinat tant a alumnes com a professors, on es recullin tots els exercicis.

D'una banda, el qüestionari relacionat amb la programació audiovisual que l'alumnat ha de resoldre a l'aula un cop visualitzats els films.

De l'altra, un guió indicatiu per a la realització dels propis projectes audiovisuals, així com una sèrie d'orientacions per al muntatge de les exposicions sobre el “making off” dels curtsmetratges dels alumnes.

DOSSIER DIDÀCTIC

Cicle
audiovisual

VEURE I

APRENDRE:

Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

INTRODUCCIÓ

El Museu de la Memòria de Rosario presenta als centres educatius de secundària de la ciutat, en col·laboració amb el Centre Audiovisual de Rosario, el Cicle Audiovisual "Veure i Aprendre: Una mirada jove a la memòria"

L'activitat es proposa apropar l'alumnat de nivell polimodal al període de la darrera dictadura argentina i reflexionar sobre temàtiques com la memòria històrica i els drets humans, mitjançant el llenguatge audiovisual.

El Cicle Audiovisual és programat pel 31 de març, en 2 torns: matí (de 10h a 14h) i tarda (de 16h a 20h). En ell es mostraran diversos films, tant de tipus documental com de ficció, que centren els seus arguments en

les històries de fills i filles de persones que foren detingudes/desaparegudes pel règim militar.

En el present dossier es recullen les activitats didàctiques que la iniciativa educativa proposa i que l'alumnat realitzarà en els següents mesos (abril i maig), per tal de reforçar l'assoliment dels continguts tractats.

Amb aquesta experiència, el Museu de la Memòria i el Centre Audiovisual de Rosario cerquen la participació i motivació dels participants, a través d'un tema que els involucri i els conscienciï, i d'una activitat que els converteixi en agents actius de la construcció de la pròpia memòria històrica.

Museu de la Memòria de Rosario, 2009

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER DIDÀCTIC

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

1 **"HIJOS DE LA HISTORIA"**
de Roberto Leonardo,
1998, 12 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Es tracta d'un breu reportatge sobre l'agrupació H.I.J.O.S. ("Hijos e Hijas por la Identidad y la Justicia, contra el Olvido y el Silencio"), la qual és integrada per fills de desapareguts, assassinats, exiliats i presos polítics durant l'aplicació del terrorisme d'Estat a Argentina i la resta de Llatinoamèrica. Entre les seves proclames destaca el càstig als assassins de l'aparell repressiu i la reivindicació de la lluita revolucionària dels seus pares i companys. En aquest documental, fan acte de presència alguns dels seus membres, que expliquen les motivacions del seu grup i manifesten la seva postura crítica vers la situació política i social actual argentina.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER DIDÀCTIC

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

2

“RAZÓN DE LA MEMORIA”

de Gernot Lercher,
1995, 45 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Compta amb 2 parts, la primera conté el testimoni de diversos integrants de l'associació H.I.J.O.S. (“Hijos por la Identidad y la Justicia, contra el Olvido y el Silencio”); la segona part palesa la fundació del col·lectiu H.I.J.O.S., on les diferents veus que intervenen parlen de temes com la reconstrucció de la identitat i de la història; la memòria i la justícia. Tot fent referència a formes creatives d'acció i expressant la seva negativa a ser utilitzats políticament.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER DIDÀCTIC

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

3

"VICTORIA"

d'Adrián Jaime,
2008, 90 min, documental,
Argentina.

Sinopsi: Explica la vida de Victoria Donda Pérez, un dels primers nadons nascuts en captiveri dins l'Escola de Mecànica de l'Armada, ex centre clandestí de detenció. La història arrenca des de la infantesa, travessant pràcticament el segle XX, fins finalitzar amb una mirada crítica a la globalització del capitalisme. 30 anys després, Victoria coneix la seva verdadera història i construeix un retrat documental de la seva família on conviuen fins el present, víctimes i repressors. En el relat, la protagonista va recorrent diferents espais i viu trobades significatives i simbòliques. Per exemple: visita La Perla, ex centre de detenció, en el 31 aniversari del cop d'estat; a Buenos Aires s'entrevista amb les "Abuelas de Plaza de Mayo"; a la Església de Santa Cruz assisteix al tercer aniversari de les "Madres de Plaza de Mayo"; viatja a Canadà per trobar-se amb la seva àvia i oncles materns; a Santa Fe s'entrevista amb una cosina de la seva mare; a Entre Ríos i al Liceu Naval de la Plata es troba amb antics amics i companys del seu pare; per últim, el documental finalitza amb el primer retorn de Victoria a la ESMA (Escola de Mecànica de l'Armada). El film, en definitiva, intenta aportar a la recerca de més de 400 infants, avui adults, que havent nascut en captiveri, foren privats de la seva autèntica identitat des de la darrera dictadura militar argentina.

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

ROSARIO - MARÇ - MAIG 2010

DOSSIER DIDÀCTIC

Cicle audiovisual

VEURE I APRENDRE: Una mirada jove a la memòria

El cicle contindrà els següents films:

4

"TATIANA SFILIGOY"

de Miguel Colón,
2007, 59 min, ficció,
Argentina.

Sinopsi: Narra el cas de Tatiana Ruarte Britos i la seva germana Laura, 2 de les primeres netes recuperades per les "Abuelas de Plaza de Mayo" l'any 1980, amb la dictadura militar encara vigent. Els pares de Tatiana i Laura, i el segon espòs de la mare, foren segrestats l'any 1977, el primer a Córdoba i els altres 2 a Villa Ballester. Mentre fugia d'un grup de tasques, la mare deixà Tatiana i Laura (un nadó de pocs mesos) en una plaça, on foren trobades per la policia, qui les separà i les entregà a una llar per a infants orfes i a la Casa Bressol.

Temps després foren adoptades legalment per un matrimoni que desconeixia la seva situació de filles de desapareguts, fins que l'any 1980, la recerca de les àvies donà resultats, malgrat el silenci dels jutges còmplices. Els pares biològics romanen desapareguts, mentre Tatiana i Laura mantenen una bona relació amb els seus pares adoptius, que col·laboraren des del primer moment amb les àvies i les nenes.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

1

"I TU, QUÈ EN PENSES?"

La primera activitat es desenvoluparà amb posterioritat, a l'aula, consistint en la resposta dels alumnes a un qüestionari relacionat amb el cicle, per demostrar la comprensió dels films visualitzats. Talment, se'ls proposa la resolució d'un seguit d'exercicis d'opinió i creació personal.

Els eixos de reflexió són:

- Recuperació de la memòria
- Construcció de la identitat
- Coneixement del passat
- Violacions dels drets humans

Les activitats proposades tenen per objectiu:

- Analitzar la fundació de l'organització H.I.J.O.S. Distingir la diversitat de veus presents i assenyalar els objectius comuns.
- Opinar sobre l'eficàcia en la transmissió del missatge tant en ficció com en documental, comparant ambdós casos per trobar similituds i diferències.
- Estudiar els elements emprats en la construcció del relat.

"HIJOS DE LA HISTORIA":

- Què signifiquen les sigles H.I.J.O.S.?
- Qui integra aquesta agrupació?
- Quins són els seus objectius? Què reivindiquen, segons Lole? Quins són els motius de lluita?
- Segons Florencia, per què lluitaven els seus pares? I segons Julia?
- Quina intencionalitat tenen els fragments introduïts en blanc i negre? Quines escenes es dibuixen?

- Com s'organitza l'agrupació? Tenen ideologia política?
- Què són els "escraches"? Quan i a qui realitzaren el primer?
- Com veuen la situació actual pel que fa a l'aplicació de justícia sobre els repressors del règim? Quines conseqüències de la dictadura assenyalen a nivell social?
- Quin és el paper del personatge de la nena anomenada Alicia que apareix a l'escena final del documental? Què pretén representar?
- Quina idea es proporciona sobre la joventut argentina? Et sents identificat amb les seves inquietuds o motivacions?

"RAZÓN DE LA MEMORIA" (Primera part):

- Com s'estructura el relat? Qui el construeix? A base de quins records?
- De quina manera descriuen l'absència dels pares? Com ho assumeixen? Tots coincideixen en la mateixa postura? Quin debat sorgeix al voltant del terme "assumir"?
- Quina tasca és la que es proposen? Què cerquen?
- Un dels testimonis afirma: "este es un país que se formó a base de silencios, genocidios y mil injusticias (...) somos una sociedad enferma". Què opines sobre aquestes paraules?
- Quin vincle estableixen entre la seva història individual i la història del país?
- De quina manera intenten construir la seva identitat?

- Que demanen a la societat?
- En què pretenen transformar el record i el dolor?

"RAZÓN DE LA MEMORIA" (Segona part):

- A quin esdeveniment assistim?
- De quina manera es narra la història?
- Com apareix el naixement de l'organització? De quin mode es reflecteix la definició de l'acció i de les activitats, l'elecció del nom i els objectius de l'agrupació?
- Quin és l'aspecte nociu que veuen en el silenci per a la societat actual?
- Quines són les línies d'acció i les reivindicacions que apunten?
- Quin sentit té l'elecció del nom i les sigles?
- De quina manera creus que la unió els ajuda a reconstruir la pròpia història?

"VICTORIA":

- Quines sensacions transmet l'inici del documental amb la visita a "La Perla"?
- En una escena del film apareix un acte de celebració dels 30 anys de la fundació de l'agrupació "Madres de Plaza de Mayo". A què es dedica aquesta organització? Quina relació té amb la història de Victoria?
- Quins indrets recorre en recerca de la veritat i en la reconstrucció de la seva història?
- Quines dades aporten els companys de Liceu del pare de Victoria? Quines diferències sorgeixen entre els testimonis?
- Com es desenvolupa la trobada amb l'àvia materna? Amb quins records es

troba? I amb els seus oncles?

- Quina relació mantenen les dues famílies? Quin paper juga el seu oncle, Adolfo Donda?
- Com relata el moment del segrest la companya de militància dels pares?
- De quina manera explica la cosina de Santa Fe la relació entre els dos germans Donda?
- Com aprofundeixen els companys d'Adolfo Donda en la seva vinculació i responsabilitat en els fets?
- Quin tipus d'obstacles troba Victoria en el desenvolupament de la seva investigació i recerca de veritat?
- Quina informació afegeix el company ex pres a Castellar sobre el segrest de la mare?
- Quina relació deixa entreveure el documental que manté Victoria amb la seva germana Daniela?
- Com es descobreix l'autèntica identitat de Victoria?
- Quin és l'episodi que tanca la història? Per què creus que és escollit? Què aporta com a final a l'espectador?

"TATIANA SFILIGOY":

- Què aporta o resta la ficció a la transmissió de la història en relació al documental? Comparativament s'aconsegueix la mateixa veracitat?
- De quina manera s'empra la veu del personatge del jutge del Jutjat de Menors? Quina visió representa?
- La història es narra de mode lineal en el temps?
- Quin paper compleixen les àvies a la història? Com es relata la seva intro-

ducció en el grup "Abuelas de Plaza de Mayo"? I el seu avanç en la tasca que les ocupa?

- Quin temps transcorre fins el retrobament de les netes amb les àvies?
- Quina és l'actitud dels pares adoptius davant d'aquest descobriment? Quina relació s'estableix amb les àvies?
- Qui és la veu narradora amb què s'inicia i finalitza la pel·lícula? Quina funció compleix en aquest moment del relat?
- Què suposa per a una Tatiana adolescent la visita a la casa dels seus pares? Quins sentiments transmet? Quins records evoca?
- Quina veracitat afegeix a la història l'epíleg del film?

ACTIVITATS D'OPINIÓ I CREACIÓ PERSONAL:

- Exercici de ficció i hipòtesi històrica. Es proposa a l'alumnat traslladar-se al període dictatorial per analitzar quina seria la seva postura i actitud davant d'aquest episodi.
- Tasca d'investigació sobre els col·lectius de H.I.J.O.S. existents a l'entorn immediat de l'alumne. Analitzar els seus objectius i activitats. Incloure la possibilitat de realitzar entrevistes i enregistraments audiovisuals a testimonis afectats.
- Activitat de recerca a diaris i revistes de crítiques i articles relacionats amb les pel·lícules treballades.
- Trobades amb membres d'agrupacions de drets humans i del col·lectiu H.I.J.O.S. per qüestionar-los sobre la seva opinió en relació amb els films analitzats.

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

2

"LA TEVA MIRADA VERS ELS PASSAT"

La segona activitat consisteix en la reinterpretació, per part dels estudiants, dels films analitzats en el cicle i de la seva temàtica, tot elaborant els seus propis projectes audiovisuals.

Els alumnes es dividiran en grups de 5 a 6 persones i hauran d'escollir un d'aquests 4 temes per elaborar el seu curmetratge:

- Retratar i explicar un lloc-memòria de Rosario on es desenvolupés algun fet relacionat amb la pràctica repressiva de la dictadura.
- Recuperar els testimonis de fills de detinguts desapareguts de la ciutat trobant-se amb ells i entrevistant-los.
- Recopilar les veus i l'experiència dels propis pares o altres familiars sobre l'època del règim militar.
- Extrapolar la situació argentina durant la dictadura a un altre país, opció que comporta una important tasca d'investigació i recerca.

Després d'escollir el tema, cada grup s'encarregarà de redactar el guió de l'audiovisual, basant-se en l'assumpte que desitgin explicar i el missatge que vulguin transmetre.

Aquest guió palesarà els continguts a tractar, detallant-s'hi diàlegs i descripcions; alhora s'especificaran les diferents escenes, establint l'ordre i la seqüenciació adequada.

Serà a continuació quan s'endegui la gravació del film. El Centre Audiovisual de Rosario subministrarà a cada escola una càmera digital de gravació, de manera que haurà de ser compartida pels diferents grups de cada aula.

Per últim, el projecte es completarà amb l'edició i muntatge de les imatges enregistrades, que es realitzarà servint-se de l'ordinador i programa informàtic adient per a muntatges audiovisuals (Movie Maker; Pinnacle) de què disposi l'escola. En cas que el centre educatiu no disposi d'aquesta eina d'edició, serà instal·lada al computador del centre per part del CAR.

La durada dels curmetratges oscil·larà entre els 10 i 15 minuts.

Per a la seva realització, els alumnes disposaran de l'assessorament i consell per part d'un monitor del Centre Audiovisual de Rosario, qui els guiarà en les diferents fases d'elaboració del treball.

Com a cloenda, els audiovisuals seran projectats a la sala expositiva del Museu de la Memòria de Rosario, de manera oberta per a les escoles participants, amb l'objectiu d'intercanviar impressions i extreure conclusions comunes.

La projecció es realitzarà en 5 torns; en cadascun es mostraran 6 curts, 1 de cada escola participant. La durada d'aquestes sessions serà doncs d'entre 2 i 3 hores, comptant l'exhibició dels films i el debat posterior. Per evitar problemes d'aforament, a cada sessió

assistiran els grups, els curtmètrages dels quals es mostrin en aquell acte. Les entitats organitzadores s'encarregaran de citar les escoles en les dates corresponents.

Aquesta activitat serà planificada per dur a terme durant el segon mes del trimestre (abril). El calendari mensual serà, doncs, el següent:

ABRIL	
Projectes Audiovisuals	Tasques alumnes
Setmana 1	Escollir tema i redactar guió
Setmana 2	Gravació imatges film
Setmana 3	Muntatge i edició curtmètrages
Setmana 4	Presentació treballs

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES

3

"DARRERE L'OBJECTIU"

Durant el darrer mes del primer trimestre (maig), quan hagin finalitzat el projecte audiovisual propi, els alumnes prepararan la tercera activitat didàctica. Aquesta consistirà en exposar, de manera gràfica i visual, tot el procés de gravació, realització, edició i muntatge del propi film.

El material necessari pel muntatge expositiu consistirà en una sèrie de plafons mòbils i d'altres elements de suport que seran facilitats a cada escola per part del Museu de la Memòria de Rosario, entitat que també acollirà l'exhibició d'aquests treballs per a poder ser comparats i valorats.

Per a què tothom hi pugui participar, la mostra del procés de "making off" dels curtsmetratges dels alumnes es realitzarà de la mateixa manera que l'activitat anterior, en 5 torns amb els mateixos 6 grups (1 de cada escola), però en aquest cas amb una durada setmanal. Novament, les entitats organitzadores contactaran amb les escoles per citar-les en la data corresponent.

La tasca dels alumnes es dividirà en 4 fases setmanals:

- La primera consistirà en elaborar el discurs museològic de l'exposició, és a dir, definir el guió dels continguts que es volen explicar. A més, se seleccionaran les imatges que serviran per il·lustrar la narració.
- La segona se centrarà en la vessant museogràfica de l'exposició; el que vol dir, escollir els suports, els instruments i les eines de què se serviran per plasmar el tema desitjat.
- La tercera es destinarà a l'elaboració dels materials que integraran la mostra.
- La darrera obrirà els 5 torns setmanals destinats a l'exhibició dels treballs al Museu de la Memòria. Pel muntatge expositiu, cada grup comptarà amb 3 plafons que serviran per mostrar: el procés de guionatge; la gravació de les imatges; i el muntatge del film, respectivament.

Un monitor del Museu de la Memòria s'encarregarà d'assessorar els diferents grups en el procés d'elaboració expositiu i ajudar-los en el muntatge de les mostres.

La planificació mensual de la tasca serà, doncs, la següent:

MAIG	
Exposicions	Tasques alumnes
Setmana 1	Museologia (guió, continguts, imatges)
Setmana 2	Museografia (suports, eines, instruments)
Setmana 3	Elaboració materials de la mostra
Setmana 4	Muntatge expositiu